

SISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Hirdetvénytől kezdve:
 10 kor.
 Egyedlve 4 ..
 Helyben hához hordva:
 20 kor.
 Egyedlve 5 ..
 Helyben postán szállítva:
 24 kor.
 Egyedlve 6 ..
 Egyes szám ára 8 fillér.

Megjegyzés: minden nap, ahány és
 újság utól napok kivételével.
 Szankciók és kiadóhivatal:
 Nagyváradi, Szilágyi Dezső-u. 8.
 A szerkesztőség kéziratok vissza-
 adására vagy megőrzésére nem
 vállalkozik.
 Előfizetők és hirdetések a Madé-
 nyasathoz intézendők.

XXII. évfolyam 210. szám.

Nagyváradi

Péntek, 1916 szept. 15.

Visszavert oláh támadások.

Keleti harctér. Budapest, szeptember 14. (Hivatalos.) Románia elleni harcra. Nagyszebenről nyugatra és keletre több ellenséges támadást vertünk vissza. A harcra többi részén nincs semmi esemény.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonalai. A Kárpátokban ismét heves harcok vannak. Szapora tüzérségi előkészítés után, mely egész pergőtűzig fokozódott, az ellenség rohammal megtámadta a smótrei, ludovai és kapui állásainkat, de véresen visszavertük. A Czibó völgyben a harc még folyik.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonalai. Mérsékelt tüzérségi és aknavető tüzelésen kívül semmi különös esemény.

Folytatjuk a Forane kitisztítását.

Olasz harctér. Budapest, szeptember 14. (Hivatalos.) A Karszt fensik elleni ellenséges tüzérségi tűz szemlátomást erősödött. Tuolban csapatok folytatták a Forane terület kitisztítását. Egy magaslati állás elfoglalásakor 44 alpinit köztük két tisztet foglyul ejtettünk, egy gépfegyvert és tetemes készletet zsákmányoltunk. A Fassani hegyháton levő állásaink tartós tüzérségi tűz alatt állanak.

Délkeleti harctér. Budapest, szeptember 14. (Hivatalos.) Nincs esemény. *Hófer.*

Triesztet bombázták az olaszok.

— Események a tengeren. —

Szeptember 13-án délután egy ellenséges repülőraj, mely 18 Caproni gépből állott, 3 védőrepülőgéppel fedezete mellett Trieszt ellen támadást intézett. Támogatásukra az öbölbe hat ellenséges torpedóhajó és két motorhajó tartózkodott. Számtalan bombát dobtak le, de csak jelentéktelen anyagi kárt okoztak. Katonai kár egyáltalán nem esett. Az eddigi tudomás szerint egy ember könnyen megsérült. Banfield sorhajóhadnagy légi harcban egy ellenséges védőrepülőgépet az ellenséges vonalak mögé visszatérésre és leszállásra kényszerített. Repülőgépeink és védőtegeink sikerrel lőtték az ellenséges torpedóhajókat. Ugyanabban az időben egy ellenséges repülőraj megjelent Paranzo felett és körülbelül 20 bombát dobott le. Egy mezei kunyhó elpusztulásán kívül egyéb kárt nem okoztak.

A tengerészeti vezérkar főnöke. (Min. eln. sajtóosztály.)

Elmaradt a Szófia elleni vonulás.

Budapest, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az oroszoknak régen hirdetett Szófia elleni előnyomulása úgy látszik végleg elmaradt, mert kevés a kilátás.

Nagy tüzerharcok nyugaton.

— Nyugati harctér. —

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy harcra. A Somme csatában mindkét részről a legnagyobb hevességgel harc folyik. Ginchy és a Somme között, valamint számos helyen a folyótól délre véresen visszavertünk ismételt erős ellenséges támadásokat. Ellenátadások alkalmával egyes helyeken tért nyertünk. Foglyokat és zsákmányt szállítottunk be.

A német trónörökös harcra. A Maasiól jobbra, a Thiaumont—Chapitre-erdő szakaszán, Souville-szakadéktól nyugatra időnként nagyon élénk tüzérségi tevékenység után gyalogsági harcok fejlődtek ki.

Meghíusult támadások a Kárpátokban.

— Keleti harctér. —

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcra. A helyzet változatlan.

Károly főherceg lovassági tábornok harcra. A Kárpátokban az oroszoknak a Kapui ellen irányuló rohamkísérlete meghíusult. A Kapuitól nyugatra még folyik a harc. Erdélyben nincs jelentős esemény.

Kavallát megszállták a bolgárok.

— Balkáni harctér. —

Maekensen vezértábornagy harcra. Dobrudzsában a német-bolgár és török csapatok sikeres harcok között tovább nyomultak előre.

Macedoniai harcra. Az Ostrovó 16 mind két oldalán a Mogléna harcra és a Vardartól keletre fokozott harci tevékenység. A Tschegansko—Planinától északra, valamint Kukutznál és Kovilnál visszavertünk megismételt erősebb ellenséges támadásokat. **Bolgár csapatok megszállták Kavallát.**

Ludendorff, első főszállás-mester.

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167-48.

Bevonulnak a 66-67 és 72, 84 év közötti születésű népfelkelők. Budapesti tudósítónk jelenti: A fővárosban ma plakátok jelentek meg, melyek szerint az 1866. január 1 és 1867. december 31 közötti születésűek október 2-án, az 1872. január 1 és 1884. évi december 31 közötti születésűek pedig október 15-én tartoznak bevonulni. A plakátokon közölve van, hogy az erdélyi menekültek hova tartoznak bevonulni. E szerint a csikszeredai és a brassói sorozó kerület népfelkelői Nagyváradra tartoznak bevonulni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, szept. 14.

A képviselőház mai ülésén *Beöthy* Pál elnökölt. Napirend előtt *Apponyi* Albert szólalt fel, aki kijelenti, hogy egy mai lapban közölt leveleinek nyilvánosságra hozatalától távol áll.

Ugron Gábor kifogásolja, hogy a Budapestre menekült és sorozáson alkalmasnak talált Erdélyieket összeírták és hadimunkára vitték el, azokat is, akik testileg alkalmatlanok.

Tisza kijelenti, hogy e helyzetet orvosolni fogja.

Tisza István válaszolt még ezután *Rakovszky* Istvánnak tegnapi beszédére és kijelentette, hogy a külügyminiszterről mondott dolgok nem fedik a valóságot.

Majd ismét *Rakovszky* szólalt fel a ezután

Károlyi Mihály gróf *Andrássy* Gyulának a delegáció összehívása tárgyában tett javaslatához szól. Támadja a külügyminisztert, a külügyi politikánkat. Hangsúlyozza, hogy más Németországnak és más Magyarországnak a politikája. Ragaszkodik a delegáció összehívásához, mert kérdésre kell vonni azokat, akik hibásak.

Serényi Béla gróf szükségesnek tartja a delegáció összehívását és minthogy a miniszterelnök ezt pártkérdéssé tette, bejelenti, hogy kilép a nemzeti munkapártból. Nem feltétlenül viszketségségből teszi ezt, hanem mert szükségesnek tartja a delegáció összehívását. A miniszterelnöknek nagy hatalma van Ausztriában, mert nem fonszírozta a delegáció összehívását. Azt hiszi, hogy akik a hibát elkövették, azoknak távoznok kell. Azt hiszik az urak — folytatta *Serényi* a munkapárt felé fordulva — hogy azok a menekültek, akiknek elviszik a marháit, azok a háboru után a munkapártra fognak szavazni. Komolyan kell fel fogni a helyzetet. Szavazati jogot kell adni a népnek. Nálunk stagnál minden és ez a kormány hibája. — Mélyen fájlalja, hogy a koncentrációs kabinet terve megheiusult, mert ez lett volna az egyetlen módja annak, hogy az erőket egyesítse. Majd ismét a külügy-

minisztert támadja. El kell hagyni a miniszternek helyét és el kell hagyni mindenkinek, aki hibás. Azt hiszi, hogy ez megnyugtató a mai helyzetet. Vagy azt hiszi talán a munkapárt, hogy háboru után azok az emberek, akik a háboru minden nyomorát végigéssinálták, vagy azok a kishivatalnokok, akik most nyomorognak, a háboru végével úgy fognak szavazni, mint eddig? A közgazdasági ügyek vezetésével sem ért egyet. Nálunk a termelés hanyatlóban van. Más országokban már összehívták volna a szakembereket, nálunk semmi sem történt. Elfogadja *Andrássy* javaslatát.

Károlyi Mihály az erdélyi képviselők nevében szólal fel.

Giesswein Sándor a diplomáciai intézmény reorganizálását sürgeti.

Ezután megszakították a tárgyalást és délután 4 órakor folytatták.

Délután *Giesswein* folytatta beszédét és követelte a kötelező nemzetközi bíróság felállítását.

Szerényi József a Bulgáriával kötött szerződést fejtegeti, *Batthyányi* Tivadar gróf a lengyel kérdéssel foglalkozott, ezzel az ülés 8 órakor véget ért.

Ugron Gábor indítványt nyújtott be, a melyben javasolja, hogy a kormány kétszetsen tervezetet, amelyben a háboru következtében beállott igazolt károk megtérítését mondja ki az országgyűlés.

A mi sajtónkért.

A világháboru is kétfelé vivják; vivják a csatatereken, hol milliók pusztulnak, de vivják a szellemi világban is, még pedig annak legalaposabb s legmegbízhatóbb részében, a napi sajtóban. Ez a papíron folyó s tollal hadakozó háboru sokak előtt tán ártatlannak tűnik föl, voltaképp pedig jelentőségre s kihatásra nézve ez a fontosabb. Fontosabb azért, mert elsősorban ez uszit embert ember ellen, ez állítja egymással szembe az ütköző érdekeket, ez szítja a szenvedélyeket, ez lobbantja fel a nemzeti gyűlölködés s irigykedés lángját s úgy fordít el a nézeteket, hogy a közeledést s megértést lehetetlenné teszi. Tudják ezt a hadakozó hatalmak közül azok, kiknek hazudozásra s megtévesztésre szükségük van, s ezért le is foglalták a sajtót s rangos pénzt költöttek el annak a megvásárlására.

Sok szó beszéd helyett világítsa meg e fölfogást *P. Klotz* Péter, bencés, akinek, mint a lapok hozták, három évi hányódás-vetődés után sikerült végre hazájába, Innsbruckba jutni. Ez a páter a háboru kitörésekor Ausztriában volt, ott mint osztrák állampolgárt internálták, onnan megszökött, s bejárta az alatt Észak- és Délamerikát. Az újságok olvasmányai elrémítették s szinte betegg tették; ezekről írja: „Világutazásom alatt ismét meggyőződtem arról, a sajtó a legnagyobb világhatalom. Az angolok megvesztegették s megvették egész Amerika számottevő újságait, hogy az olaszokkal is ezt tették, arról mi tudunk. Csakis az angol nyereségsből s egyoldalúságból magyarázható, — folytatja a páter — hogy mily sületlen s hihetetlen hírekkel árasztot-

ták el a lapok a közönséget, melyekben a legképtelenebb s legalávalóbb rágalmakkal illették Ausztria-Magyarországot és Németországot. Nálunk így hazudni s lóditani lehetetlen; ahhoz latin kultúra kell.

Azt gondoltam, hogy ha háromnegyedrészét tartom hazugságnak mindannak, amit olvasok, hogy akkor úgy körülbelül az igazság mesgyéjén járok. Azonban csalódtam, a fennmaradt egynegyedrész is annyi alávalóságot s másrészt oly elszomorító kegyetlenséget s durvoságot fogott ránk, hogy szinte zavarba jöttem honfui érzésem s honfitársaim emberséges lelkiülete iránt s azt kellett volna gondolnom, hogy a háboru kivétköztette őket összes emberséges érzéseikből.

A világsajtónak e szerepe s kihatása kettőt jelent nekünk. Jelenti először azt, hogy a nyilvánosság e hatalmas organuma mily kezekbe jutott s mily lelkiismeretlenül kezeltek, jelenti másodsor azt, hogy mily kötelességeink vannak nekünk a sajtóval szemben, nekünk, kik az igazságban hiszünk s azt kinosnek nézzük s kik a katolikus tannak s erkölcsnek térfoglalását szolgálni kötelességünknek ismerjük s e kötelességet mindenáron teljesíteni is akarjuk.

Mindig voltak, kik a sötétséget világosságnak s a rosszat jónak mondták — azon nem is kell csodálkozunk, hiszen 2500 év előtt is már arról panaszkodik *Izaiás* próféta; de hogy ily lelkiismeretlenül lehessen hazudni s fordítani, ahhoz annak a bizonyos lelkiületnek teljes kifejlésére volt szükség, melyről a Bölcsesség könyve emlékezik, mikor így ír: „a hazugság szemfényvesztése meghomályosítja a jókat és a kívánság állhatatlansága elfordítja a gonoszság nélküli elmét is.”

Ez a hatalom harcol az igazság, a hit, a kultúra s a békesség ellen! Sokszor mondtuk, hogy érdekek sugalmazzák, melyek pengő pénzben váltódnak ki; de a mai világháboruban már nem szükség azt mondani nekünk, s hallani nektek, hanem saját szemitekkel láthatjátok s rengeteg veszteségeitek s fájdalmaitok árára megtapasztalhatjátok, hogy nemesak az egyháznak s a kulturának, hanem az övéit szerető minden egyes otthonnak a legfontosabb érdeke a jó, a megvesztegethetetlen, a hozzáférhetetlen sajtó.

Vonjuk le e keserves, de szükséges tanuságot e rettenetes idők tapasztalataiból és saját szenvedéseinkből s higyjuk el, hogy nem védelmezhetjük meg a katolikus hitet és egyházat, de még hazánkat s kulturánkat sem, ha nincs arra való jó sajtónk s hozzuk meg ennek következtében azokat az áldozatokat, melyek azt megteremtsék, azt folyton fejleszték s azt az igazság védelmére s saját szenvedéseink csökkentésére alkalmassá tegyék.

Dr Prohászka Ottokár.

Régi olcsó árban kaphatók:
Leibchenek, haskötők, csipőszorítók, mellfűzők csak
Menekülteknek kedvezmény

ROSENZWEIG RÓZA
Midergyárában Szalárdi-u. 9.

Bulgária el volt készülve.

Budapest, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: A bolgár miniszterelnök kijelentette, hogy Bulgáriát egyáltalán nem érte meglepetésszerűleg az oláh hadüzenet, mert követe mindenről tájékoztatta és így alaposan készült is rá és ezért könnyű most a helyzete. Az oláh kegyetlenkedésekre kijelentette Radoszlavov, hogy azt Bulgária meg fogja bosszulni.

Egy görög hadtest megadta magát a németeknek.

Budapest, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) A Berlieni Wolff-ügynökség lelenti: Mikor a németek és bolgárok Görög Macedóniába bevonultak, a bolgár balszárny, mely a Struma folyón nyomult elő mögéje került a 4. görög hadtestnek. A görögök lábhoz tett fegyverrel engedték a németek és bolgárok bevonulását Serresbe. Koramába, Kavalába. Erre az entente a görög hadtestet maga mellé akarta kényszeríteni.

A hadtest összeköttetése Athénnel megszakadt, mire a Kavalában székelő 4. görög hadtest parancsnoka semlegeségét megőrzendő, 12-én megkérte a német legfőbb hadvezetőséget, hogy királyhű csapatait az entente nyomásával szemben fogadja oltalmába, adjon nekik otthont, ellátást.

A legfőbb parancsnokság a görög csapatokat fegyverrel, felszereléssel, mint semlegeseket Németországba viszi s ott helyezi el míg Görögország megszabadul az entente-től.

Az oláhok nem tudnak két fronton harcolni.

Budapest, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Vercean tábornok kiváló szaktudással azt írja, hogy a bolgárok előhaladása az északi fronton egyre tart. Az oláhok nem képesek két fronton harcolni, ezért Dobruzsát ki kell üríteni.

Románia nagyhatalom (?)

Budapest, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Bukarestből szerzett értesülés szerint az antant hatalmaktól Románia azt követelte, hogy Oláhországot nagyhatalomnak tekintsék a háború után. Az antant Románia követelését teljesítették és így Románia mint nagyhatalom fog szerepelni a béketárgyalásokon.

Bukarestben hallják az ágyudörgést.

Budapest, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: A hare egyre közelebb folyik Bukaresthez. Az oláh fővárosban rettenetes ágyudörgés hallatszik.

Miért akarja elrabolni Erdélyt Románia?

Zürich, szeptember 14. Az Eposa nak, Filipescu lapjának egy cikke elmondja, hogy mit akar Románia Erdély megszállásával elérni:

— Behozatali államból kiviteli állammá akarunk lenni, Románia gazdasági függetlenségét pedig csak Erdély meghódításával érheti el. Mert ha a monarchia románlakta területeit megszerezzük, nemcsak gazdag termőföldet, de olyan értékű bányákat is kapunk velük, amelyek virágzó nemzeti iparunk kifejlesztését lehetővé teszik.

— A Bánát, Hunyad megye és más magyar vidék szénbányái a már meglévő román

petroleumforrásokkal elég anyagot adnának egész iparunk számára, a bánáti, az arad- és bihermegyei vas és réz fémiparunk egész nyersanyagszükségletét fedezné. A román állam értékes állandó javadékhöz jutna az erdélyi óriási erdők birtokával, melyek nemcsak Románia, de a többi Balkán-államok szükségletét is ellátná, úgy, hogy a fa lehetne Románia legfontosabb kiviteli cikke. Vegyük ehhez még a nagy gabonatermést, amelyet Erdély adna számunkra és elképzelhetjük, hogy milyen kincset jelent nekünk Erdély birtoka. Erdélyre föltétlenül szükségünk van.

Románia nem kapta meg Besszarábiát.

Budapest, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Az összes orosz lapok megcáfolták azt a hírt, hogy Oroszország megengedte Romániának, hogy Besszarábiában román közigazgatást léptessen életbe. Ez a hír teljesen valótlan. Romániának fegyverrel kell előbb ezt a területet megszerezni és csak akkor rendezkedhet ott be.

A görög katonaság nem akar háborút.

Budapest, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: A görög katonaság és a király ellene vannak a háborúnak. Az antant egyre nagyobb erőszakoskodást tanúsít a görögökkel szemben.

A bolgár belügyminiszter bevonult katonának.

Budapest, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: A bolgár belügyminiszter beadta lemondását, hogy mint alezredes szolgálhassa a hazát. A belügyi tárcát Radoszlavov vette át.

Megint verekedtek a szerb képviselők.

Budapest, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) Korfuból jelentik: A szerb skupstina tagjai ismét gyűlést tartottak, amely azonban verekedéssé fajult. A gyűlésen Pasicot támadták a képviselők eddigi politikája miatt.

Az olaszok Epiruszban.

Budapest, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Az olaszok Epiruszban előnyomulnak.

A becsületes megtaláló.

Régi, elkopott szólásréd az újságokban a naiv kihirdetések végén, amelyeket egy-egy lelkű emberek biggyesztenek ki, hogy: „becsületes megtaláló kéri, hogy a fenti címre visszajuttatni szíveskedjék, (már mint az elveszett tárgyat), ahol illő jutalomban részesül”.

Haj, haj, régi jó idők, amikor akadtak még becsületes megtalálók, akik 2 garasért vagy egy pipadohányért vissza vittek 100 pengő forintot a gazdájának. (Ki tudja különben, hogy egy pipadohányért nem tenné meg valaki ebben a dohányinségben.) Ma máé szelek fujnak. A mai ember, a modern ember, ha lehajol valamiért, azt nem teszi ingyen, vagy egy kis ajándékért, az egészét zsebrevágja. Hogy milyen a mai idők „becsületes megtalálója”, bemutatja a következő mezikép, amely most történt meg. (Aki nem hiszi, érdeklődjék a rendőrségen.)

Nagypiac tér, villamos megálló. X. ur leszáll a villamosról, s pénzes emberek gesztusával kiejti zsebéből a tárcáját. Benne 270 korona és fontos okmányok. X. ur röviddel ezután észreveszi a bajt s a rendőrségre siet, ahol megteszi panaszát. A pénzt nem sajnálja, csak a fontos okmányokat.

Másnap az egyik lapban hirdetés jelenik meg: „Becsületes megtaláló stb. . .”

Harmadnap levelet kap X. ur. Hahó, a becsületes megtaláló jelentkezik! Igen ám, s levélben benne vannak a fontos irományok (de becsületes ez a megtaláló), de jaj, nézd csak nézd . . . A 270 korona nincs sehol. Helyette a levélborítékon üzenet van írva, mely szóla eképen:

„Tisztelt uram! Tárcáját megtaláltam a villamos megállónál. A fontos iratokat itt küldi a becsületes megtaláló, aki a pénzt azonban megtartotta, mert szüksége van rá”

Képzeltető, hogy X. urat mennyire meghatotta a megtaláló becsületessége . . .

Anagyvárad románok hazafias nyilatkozata

Városi közgyűlés.

Nagyvárad városi törvényhatósági bizottságának tegnapi közgyűlése a nagyvárad románok hazafias nyilatkozatával kezdődött.

Diamandi József bizottsági tag a napirend előtt szólalt fel a nagyvárad románok megbízásából erőteljes, hazafias hangon nyilatkozta ki, hogy a román betöréssel szemben teljesen együtt éreznek, mint a magyar hazának hű gyermekei a magyar nemzettel s az alattomos támadással szemben lankadatlan lelkesedéssel és áldozatkészséggel fogják megvédeni a tróni és szeretett hazánkat.

A hazafias nyilatkozatot a város törvényhatósága jóleső megelégedéssel fogadta s ennek éljenzéssel adott kifejezést.

A közgyűlésen dr. Cziffra Kálmán elnököl. A törvényhatósági bizottság tagjai közepes számmal voltak jelen.

Elnöklő főispán a közgyűlést megnyitván tudatja a közgyűléssel, hogy Diamandi József biz. tagok engedélyt adott, hogy a napirend előtt megszólalhasson. Természetesen ahhoz sem hozzászólani, sem határozatot hozni nem lehet.

A nagyvárad románok hűsége.

Diamandi József emelkedett szóra s a következő nyilatkozatot mondotta el, illetve olvasta fel:

Méltóságos Főispán ur!

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Méltóztassanak megengedni, hogy a nagyvárad románok megbízásából rövid időre igénybe vegyem jóakaratu türelmüket.

A hazaszeretet az ember veleszületett legtermészetesebb, legerősebb érzése. Ezen érzés fensége nem is tűrheti, hogy azt folytonosan ajkunkon viseljük, talán még akkor sem, amidőn a legdrágább áldozatot hozzuk számára: az emberi életet!

A mai világháború intőzatos képei előtt valóságos dicsőfényben ragyog a magyar nemzet hazaszeretete! — Ragyogóbb bármelyik hadakozó nemzetnél, mert egyesült e fényben ez ország összes népeinek egymással nemessen versenyző hazaszeretete, a testvérsülés véres glóriája. 25 hónapon át vállaltva egyesült erővel, legendás szeretettel egybeolvadt megértéssel küzdötték ez ország népei, a magyar nemzet egyesült fiai!

S ime váratlanul legnagyobb fájdalomra egy újabb véres fejezethez jutottunk!

Oly országból kaptuk a közel napokban az alattomos támadást, amelynek népével az európai egyensúlyban hazánknak és dicső szövetségeseinknek egy célunk, egy feladatunk, egy jövőnk lett volna!

Ez a támadás csak újabb alkalmat nyújt tántoríthatatlan hűségünk és hazafiságunk beigazolására.

Athátva a magas Trón és magyar Hazánk iránti alattvalói hűségről, — fokozott erővel folytatjuk a 25 hónapi együttes küzdelmet, — s lankadatlan lelkesedéssel és áldozatkészséggel fogjuk továbbra is a magas Trónt és szeretett Hazánkat megvédelmezni a legújabb ellenséggel szemben is, —

éppúgy mint eddig is a Kárpátokban, a dobodói fensíkon vagy Ivangorod falainál!

Ebben kételkedni senkinek sincs joga és nem jó szolgálatot tenni hazánknak az aki e történelmi időben az állampolgárok között a kétség és bizalmatlanság magvát akarná elhinteni. Ez volna a legveszélyesebb ellenségünk, amelytől, hála az Eggek Urának, eddig mentve voltunk és meggyőződésünk, hogy a jövőben is menve leszünk.

Eddigi egyetértésünk a leghatalmasabb, a legelőkülöztetlenebb biztosítóka a mindnyájunk által hűn óhajtott győzelmek.

Testvériség, szeretet, megértés az Ariadne fonala, mely kivezet beannunket ezen újabb megpróbáltatásból s egyesült erővel megvédve szeretett magyar hazánkat, ugyanezen egyesült erővel fogjuk meg is építeni a jövő demokratikus, szabad és boldog Magyarországot! (Eljenzés, taps.)

Dr. Cziffra Kálmán elnöklő főispán kifejezést ad azon erős meggyőződésének, hogy Nagyvárad városi törvényhatósági bizottsága örömmel veszi tudomásul román testvéreink nyilatkozatát, hogy tántoríthatlan hűséggel s testvéris érzéssel viseltetik a magyar nemzet iránt. Hozzájárul ahhoz a nyilatkozathoz a törvényhatóság, hogy szeretettel, karöltve megvédjük hazánkat, hogy majdan a győzelemben együtt örvendhessünk.

*

A polgármester jelentése kapcsán dr. Thury Kálmán rámutat a román betörés által erdélyi véreinkre zúdult veszedelemre s a menekülő véreink felszegélyezésére indult akcióra. Kiemelte, a főispán buzgó tevékenységét ebben a nagy és nemes munkában. Felemlítette a városi tisztikar és a segítőbizottság és annak élén Baróthy Pál buzgó munkáját. Indítványozta, hogy ugy a főispánnak, mint a városi tisztikarnak, a segítőbizottság vezérének: Baróthy Pálnak és a derék gárdának a városi törvényhatósága hálás köszönetét fejezze ki.

Az indítványt egyhangulag elfogadták.

*

Vita nélkül elfogadták Miskolc városának a lakosság ellátása tárgyában; — Somogyvárosnak az élelmi és ipari cikkek legmagasabb árának megállapítása érdekében és Somogyvárosnak a liszt helyett gabona kiszolgáltatása tárgyában intézett felirataira a tanács javaslatát.

Vásároljon a város teheneiket.

Az élelmezési ügyosztálynak augusztus havi működéséről szóló jelentés kapcsán

Dr. Medvigy Gábor szólalt fel. Emlékezteti a közgyűlést, hogy a tejjelátás biztosítása végett teheneiket akart vásárolni s az akció csak azért maradt el, hogy nem ajánlatos hollandi teheneik beszerzése. Most az erdélyi menekülés alkalmából alkalom kínálkozik, hogy az Erdélyből elhajtott nagyszámú marhaállományból, a földmívelési ki- rendeltség közbejöttével, kiváló fajú teheneiket vásároljon a város. Indítványozza, hogy hatalmazzák fel a tanácsot, miszerint ily irányban járjon el.

Rimler Károly helyesli az indítványt, de nagy reményeket nem fűz ahhoz, mert

szerecsére az állatállomány elhajtása Erdélyből már megszűnt a kormány intézkedése folytán. A tanács különben megragadja az alkalmat, ha lehet vásárolni s a mozgalmat figyelemmel kíséri.

Baróthy Pál támogatja Medvigy Gábor indítványát. A polgármester nézetét nem osztja. Az átvonuló marhaállomány ellátása körül nehézségek vannak s ez okból Nagyvárad beszerzési akcióját a kormány is támogatná. A marhaárakban nagy változások lesznek s Nagyváradnak gondoskodnia kell a tejjelátásról. A földmívelési miniszter közbejöttével Nagyvárad kiválogathatja a részére szükséges teheneiket az állam által átvett állományból. A kormány ugyanis a legmegszébbesed eljárást indította, hogy a menekülő marhaállományát megmentse az elkötvetyéléstől. Dr. Medvigy Gábor indítványát szívesen fogadja el, hogy a város hivatalosan kérje fel a földmívelési ki- rendeltséget, hogy ebben a kérdésben a leghatásabban támogassa Nagyvárad városát.

Balogh Döme az esetben helyesli a teheneik beszerzését, ha van a városnak takarmánya földre.

Kiss Dávid a sör árának felemelését említi fel, amit a vendéglősök nagyon ki- használnak s 1 pohár sört 44 fillért érnek. Majd a tűzifára vonatkozólag kérde, hogy gondoskodott e a város vágott fa árulásától.

Rimler Károly szerint első sorban az első rendű szükséglet ellátása okoz gondot a tanácsnak. A sör csak azután jön. Különben a 44 filléres sörár miatt már több ki- házási eljárás van folyamatban.

Gábel Jakab szerint az összes élelmezési kérdések egy komplexusot képeznek. Hogy a szegénynek nincs tája, ez is egy szimptoma. Majd a horribilis gyümölcsárakat említi fel. Budapestten szigorú fogásot és pénzbüntetést szabnak ki az árdragítók ellen. A nagyvárad drágaságnak az egész országban nincs párja. A hatóságnak ki- kellene figyelmeztetnie az egész vo- zalon.

A tanács jelentését dr. Medvigy Gábor indítványával kapcsolatosan elfogadták.

A háztartási iskola és baromfi keltető telep céljaira 4000 koronát egy évre meg- szavazták.

Tűzifa beszerzésére 93000 korona fo- lyószámla kölcsön felvételét megszavazták.

Kapcsolatosan Komlóssy József gazd. tanácsos bejelentette, hogy van ajánlat a városnak rövid határidővel nagy mennyiségű fára, waggononként Nagyvárad 380 ko- ronáért. Erre nézve hatalmazzák fel a taná- cset a szerződés megkötésével.

Rimler Károly kijelenti, hogy az aján- lattal még ezután foglalkozik a tanács. Mó- dot találnak, hogy idejében megkötésük a szerződést.

A szakbizottságok jogviszonyainak rando- zása kérdésénél dr. Medvigy Gábor indítvá- nyára kimondták, hogy amikor a jog és pénzügyi szakbizottságok ezzel a kérdéssel foglalkoznak, az ülésre a szervezeti sza- bályzat átdolgozására kiküldött ad hoc bi- zottságot is hívják meg.

A villamosmű alkalmazottainak enge- délyezett háborús segély kimutatásának he- lyesbítését elfogadták.

Dr. Molnár Imre lemondása.

A tanács bemutatta dr. Molnár Imre lemondó levelét úgy a törvényhatósági, mint az egyes szakbizottságokban viselt tagsá- gáról.

Rimler Károly szólalt fel. Sajnálattal és fájdalommal fogadják el a lemondást. Indít- ványozza, hogy ez alkalomból a törvényha- tóság hálás elismerése mellett, dr. Molnár Imre önzetlen munkásságát jegyzőkönyvébe iktassa. A központi választmányban a le-

mondás folytán megüresedett tagsági helyet a jövő havi közgyűlésen töltsék be.

Dr. Cziffra Kálmán elnöklő főispán ki-mondja a határozatot, mely szerint dr. Molnár Imre lemondását a törvényhatóság el-fogadja a önzetlen, hasznos működéséért hálás elismerését jegyzőkönyvbe iktatják. A köz-ponti választmányban megüresedett helyet a jövő közgyűlésben töltsék be.

Az esküdtek alaprajziromát összeállító bizottságba bizalmi férfiakul beválasztottak: dr. Thury Kálmán, dr. Mihály Lajos, Rádl Ödön, dr. Sökker József, Sulyok István és dr. Tóth Ferenc.

Sonnenfeld Adolffal a nyomtatványok szállítására megkötött szerződést, Láng Jó-zsef, dr. Medvigy Gábor, dr. Rázsó Mór fel-szólalásai után jóváhagyják.

Balogh Döme a múlt havi közgyűlésen interpellálta a polgármestert, hogy van-e tudomása arról, miszerint néhai Leitner La-jos kéményséprő özvegye, aki özvegyi jogon folytatta kéményséprő iparát, újból férjhez menetele után is folytatja az ipart.

A polgármester most válaszolt az in-terpellációra. Bemutat egy 1902. évi minisz-teri rendeletet, amely szerint az özvegy ipara újból férjhezmenetele esetén sem szű-nik meg.

A közgyűlés a polgármester választát tudomásul vette.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

A menekülők kizsákmányolása.

Már többször megemlékeztünk arról, hogy a menekülteket különféleképpen kizsák-mányolják, kiszipolyozzák egyes szivnéklői emberek, (lég sajnos, hogy még most is vannak ilyenek), akiknek előbb az üzleti érdek, a spekuláció, mint honfitársaink ügyé-nek felkavarolása s a földönfutók szeretetteljes istápolása.

Most érkeznek egyre másra a menekülők szakérrel, lóval, a „hidrak“ most ezekre fen-ték a fogukat, most ezekre vetik magukat zsákmányoló körmükkel.

Beszédük mézes mázos, részvételtjes.

Honnan jönnek? Merre mennek, van-e szállásuk, hosszú volt-e az út, van-e élel-mük? Hát a lovakkal mit csinálnak? Bi-zony, bizony nehéz most azoknak az ellá-tása, drága az etetés, a széna. A ló ára különben le is ment, nem adnák el ennyiért és ennyiért? Addig beszélnek, addig rágják a szegény székely parasztokat, míg potom áron eladják a jószágukat. A hiéna a mar-kába nevet és dicsekedés mondja a társai-nak, hogy hat lovat vett 3500 koronáért és a legközelebbi vásáron kettőt eladott 4200 koronáért. És ez így megy egyre-másra, a kupeczkedő hiénák hiznak a szegény erdélyi emberek bőrén.

Pedig Bodó huszárkapitány kihirdette, hogy minden lovat megvesz, természetesen tisztességes áron.

Nem tudjuk, hogy a rendőrség tudomá-sára juttatta-e ezt az illetékeseknek, avagy bír-e tudomással a menekülők kiszipolyozá-sáról és megtette-e az intézkedéseket a ceu-fos állapot megszüntetésére. Mert ha nem, akkor intézkedést kérünk.

Szeged várja a menekülteket.

Dr. Cicavicz Lajos Szeged város és Csongrádvármegye főispánja értesítette Nagy-vár város főispánját, hogy Bácsbodrog-vármegye és Szeben és Alsófehértvármegyék-ből odacirigált menekülők elhelyezése, ellá-tása tekintetében minden intézkedést megtett s őket testvéri vendégszerzetettel várja. Nagyvár város főispánja ez uton is kéri tehát a városunkban tartózkodó Szeben és Alsófehértvármegyei menekülteket, hogy ideiglenes otthonukba: Bácsbodrogvármeg-yebe utazzanak.

Jön a gyűjtő kocsi!

A gyűjtő kocsi járatása oly szép erad-ménnyel járt, hogy a Vörös-Kereszt egyeslet vezetősége elhatározta, hogy ezután heten-ként kétszer hétfőn és pénteken a gyűjtő kocsi járatását meghonosítja. Ma, pénteken újra utnak indul a gyűjtő kocsi, az az ál-dozatkéző közönség adakozásából sok nél-külözésnek kitett menekülőknek hozott ru-bát, táplálékot. A kocsi reggel fél 9 órakor indul a Szent László téren, Teleky- és Kö-rös utcán, délután pedig Zólfá-utcán, Nagy-piscon, Kolozsvári-utcán, Templom- és Hajó-téren vonul végig. Adakozzunk a menekül-teknek! A cserkészeket kéri, hogy 15-én reggel 8 órakor a törvényszéki palota előtt teljes számban jelenjenek meg.

Az erdélyi menekültek számára újabban adakoznak: Pásztor Bertalan az Uj Nagy-várud utján 20, Gyűjtőbizottság (Pásztor) 450, Posta 1000, a 4 ik honvéd pótzászlóalj tisztikara és legénysége 1000, özy. Reke Vil-mosné 10, Szilágyi Ernőné 10, Ünnepi asz tallársaság 50, Gyűjtőbizottság (Pásztor) 300 korona.

Kutyák a korzón és nóta a kávéházban

Figyelem, duhajok és kutyás hölgyek.

Újabban urhölgyek nagy kutyákkal, ko-mondorokkal és pinesi kutyákkal mennek korzózni. Gavallér, fiatal ember helyett ku-tyát vesznek maguk mellé s úgy lejtének végig az aszfalton. Fessék, és, hogy is mond-ják, hercegek. „Kutya jól néznek ki“ a hölgyek.

Éjjel a kávéházból duhaj nóta hallszik. A cigány azt az egy nótát huzza s valaki ordít a muzsika mellé. Jól áll neki a duhaj-ság, olyan eredeti és jóízű. Betyáros és du-hajos.

De mi magyar emberek látunk ám to-vább az orrunknál. Látunk:

1. Vaslábu, falábu amputált hősokeket;
2. Eldélyi menekülteket, akik azt se tudják, hol hajtsák le éjjeli nyugovóra fejü-keket, honnan szerezzenek viseltes ruhákat mezitelen kis gyermekük betakargatására;
3. Katona vonatot, amely hősokeket visz a harctérre harcolni s ha kell, meghalni mi-érettünk, tehát a kutyás kisasszonyokért és a duhaj lumpokért is;
4. Sok szegény embert, kinek egy hétre sines talán anyija, amennyit a sétáló kutya megeszik vagy a duhaj ellumpol;
5. Sebesültszállító autót, a riben hősi türelemmel türi rattentő kinyitait a sebesült katona, ki a fronton azért küzdött, hogy itt-hon mi férfiak és nők dolgozhassunk zavar-talanul;
6. A mezőn férfiaknak való nehéz mun-kát végző asszonyokat, akik a kiéhezetés politikájánknak mutatnak fület a munkájukkal;
7. Leikes urinöket, akik éjjel-nappal virrasztanak kint a nyugvóállomáson, s követik Pally Lajosnét megszentelt mun-kájában;
8. Faketerubás apró hadiárvékat, akik siratják apjukat, ki hősi halált halt érettünk, akik itthonmaradtunk;
9. Mindennap halotti mars mellett ka-tona temetéseket;
10. Sötétlő tömeget a lisztes boltok előtt, amelynek nincs betevő falatja;

11. Gyümölcs után sóvárgó gyermekeket és katonákat.

Aki ezt úgy nézi, mint levegőt, az meg-érdemli, hogy kutyástól, cigányostól együtt megmutassuk az idegeneknek, mint akiknek nagyon kevés közük van hozzánk s hideg-szívűek.

Bivajvadászat a Sas előtt.

Harctéri tudósítás.

Délután 3 óra. Menekülők sátoros ko-esijai, katonai autók robogása, villamosok. Megjelenik a Szent László téren egy ifju bivalyborju. Egyenesen nekimegy Oó Dezső tanitónak, feléje dőf. Jól talált. A nadrág-nak vége. Egy óriási lyuk sötétlik rajta. Oó felkiált a földről:

— Nem megy innen?

A bivalyborju elégedetten sétál a Sas felé s benéz a kávéházba. Lauf mer, kiál-tották a sártéskepecsek s ijedtükben rőfogni kezdtek. Weinberger József kiadóhivatali igazgató lélekjelenléttel előfizetési felhívá-sokat szór a bivaly szemé közé. Ez meg-fordult s elrohan.

Délután 4 óra. Jön az 1010. számú autó. Bivaly koma nagy tömegtől kisérve eléje ugrik s feléje szur kis szarvával. Az autó sárhányója elgörbül, az autó nagyot ereszt, s elrohan. Hurrá kiáltások. Ifju bi-valy érzi népszerűségét s ugrálni kezd. Óriási siker. Már színházi szerződéséről beszélnek, csak Oó Dezső sürgeti a bivaly származásának kiderítését. Jön a nemezis. A tömegben keresztül tör Oláh Ferenc egy al-kalmazottja s megragadja a bivaly két szarvát. Nagy bivalyhecc. A bivaly bikának érzi magát s bikaviadalt rendez. Az embe-rek hemzsegnak a földön a nevetéstől. A tömeg elfoglalja az egész utcát.

Délután fél öt óra. Mertz János kijön a boltjából s megnézi a bivalyt. Ez azt hiszi, hogy hívják s be akar menni, hogy meg-nézzé, hol fogják árulni az ő bőrét. Mertz elutasítólag int.

— Majd talpbőr képsében tessék jönni.

Most mindenki beleragad a bivalyba. Nagy „fogd meg, ne hagyd magad!“ kiál-tások. Smorhovszky József az emeletről gukkerez. Nagy dübörgések. Leeresztik a rouleux kat. Csatáry József még két vedőt tuszkol ki, akik cukrot sürgetnek. A bivaly előre hátra tolong s védelemért a menekülők kosijai alá buvik. A menekülők tehenei erre eliramodnak. A bivaly talprassik, majd el-terül a kövezeten.

Délután 5 óra. Novomeszky Imréné meg-jelenik, a félig megkötözött bivaly a Sas-passzázs felé tart, meghívásnak vevén ezt. Nagy roham, iram. Köteleket hoznak, a bi-valy bukfencet vet. Taps. Uj bukfene a vil-lamos elé. Ott van egész Nagyvárud, nők toalettben. Ordítás:

— Ölik a bivalyt!

Most megkötözik s elcipelik a tőrre. Ott álldogálnak körülötte. Jön egy atyafi, megáll. Rálökik. „Juju“ kiáltások. A bivaly némán liheg. Jön egy kocsi (nem áruljuk el, melyik mézáróság) s elviszi a megkötö-zött kalandort.

(Vége.)

Román vagy oláh ?

Rumun = rabszolga.

A francia nyelv megkülönbözteti a *roumain* eket a *romain* tól. A román a rómaiak leszármazottjai, a latinok utódai és a francia sajtó ma is gondosan vigyáz rá, hogy ezzel a megfeszítelő elnevezéssel csak a franciákat és az olaszokat illesse; és még véletlenségből sem nevezi az új szövegszerkesztőket, az *oláh*-okat *romain* eknek, hanem megmarad a történelmi igazságnak megfelelő, helyes névvel: *roumain*-ekről beszél, ami magyar fordításban *oláhot* jelent.

A franciáknak több okuk lenne hizelegni az oláhoknak, mint nekünk, meg is tesszük, de nem a történelmi igazság rovására. Annál különösebb, hogy nálunk most a román elnevezést használják, még Höfer is, mint az oláhot, s a közönség, anélkül, hogy tudna róla, bókol ellenségünknek, mely a tudomány erőszakos meghamisításával ragaszkodik ahhoz az elmélethez, hogy Oláhország mai lakossága a rómaiak, a latinok egyenes leszármazottja s fajtestvére a francia és olasz népek. Pedig maga a római történelem és a régi rómaiak cáfolnak rá a kapaszkodó balkán néció álokoskodására.

Történelmi tény, hogy a mai oláhság elődeit, mint szláv jobbágyokat és rabszolgákat szolgaságban tartották és a rumun (nálunk: rumuny) név sűrűn fordul elő az oláhság okleveleiben s mindenütt rabszolgát jelent.

Érthető, hogy az oláhok Trajánus császár legionistáitól származtatják magukat, de ezt az elméletet a tudomány megdöntötte s olyan kiváló tudósok, mint a német *Roesler*, a magyar *Hunfalvy Pál*, dr *Karácsonyi János* és *Réthy László* cáfolták meg az oláhok latinságát. (A franciák Latin Népek alatt magukat és az olaszokat értik.)

Ilyen formán már a tárgyilagosság és az igazság kedvéért is jobban tesszük, ha oláhoknak nevezzük őket, mert most még kevésbé van okunk rá mint valaha, hogy ilyen megtiszteltetésben részesítsük őket a történelmi igazság rovására. Még a franciák se tesszik meg, pedig Braziliát is latinak nevezik, de Oláhországot nem.

Az oláh lapok most lelkesedéssel hangoztatják, hogy latin fajtestvéreik segítségére siettek, pedig a népben sokkal inkább élnek a szláv szimpatia és az oláh beavatkozás csak az orosz segítség biztosítása után történt meg. Na tartanak magunkat művelteknek, finomaknak, ha románt mondunk. Nem az. S nem szabad félni tőlük.

Hajdan oroszánokkal Verekedtünk, S most e tetvek egyének meg ?

Petőfi.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő leg szebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbeszülhetetlen Y-PO krém és szappant használja melyől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

HIREK

* **A király megerősítette Mangra megválasztását.** A Keleti Értesítő jelentése szerint a görög keleti magyar egyház augusztus 5-én Mangra Vazult érsek-metropolitává választotta. A király a választást megerősítette. A királyi megerősítést Jankovich vallás- és közoktatásügyi miniszter tegnap tudatta Mangra Vazullal.

* **Mihályi Viktor érsek dr Széchényi Miklós gróf püspöknél.** Jelentettük már, hogy Mihályi Viktor balázsfalvi érsek tegnap éjjel Nagyváradra érkezett. Vele érkezett a balázsfalvi képtalan 10 tagja, a görög katolikus papnevelő intézet, a főgimnázium tanári kara és számos balázsfalvi család, összesen 228-an. Elhelyezésük még ideiglenes, az érsek Radu Demeter dr püspök vendége, aki az állomáson fogadta a 78 éves, ősz főpapot.

Mihályi Viktor görög keleti érseket az utazás láthatóan megviselte. Délben látogatást tett dr Széchényi Miklós v. b. t. t. nagyváradai l. sz. püspöknél. A délutánt pihenéssel töltötte el az érsek.

* **Ifj. Rosner István kitüntetés.** A király Rosner István bárót az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásaért a harmadosztályú katonai érdemkeresztel tüntette ki.

* **A belügyminiszter az erdélyi menekültekért** Sándor János belügyminiszter tegnap 3000 koronát utalványozott ki Fráter Barnabás alispán kezébe. A kiutalt összeget az erdélyi menekültek segélyezésére kell fordítani. Tegnap már többeket részesített az alispán a kiutalt segélyben.

* **Ujra szabad a Távirat és telefon.** Egy héttel ezelőtt a magántávírat feladását s a telefonbeszélgetést Nagyváradról minden irányban beszüntették. Tegnap ez a korlátozás megszűnt s ugyanúgy szabad feladni magántávíratot vagy telefonon beszélni, mint ezelőtt. Természetesen Erdély felé nem, csak a belső országrészekbe. Az újságok hírszolgálatát e napokban is kielégítő volt s ez a nagyváradai távirószolgálat érdeme, úgy a kiváló vezetőké, mint a serény, buzgó és előzékeny távirókezelőnké, akik a telefon kezelőnkkel munkánkat hathatós támogatásban részesítik.

* **A kávé forgalomba hozatala.** Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala s magyar kir. miniszteriumnak 2828/1916 számú rendelete alapján a kávé forgalomba hozatala tárgyában a következőket hozza az érdekeltek tudomására. A 2807/1916. M. E. számú rendelet (l. a Budapesti Közlönynek 1916. évi július hó 14-ik napján megjelent 159. számában) 8 §. a szerint zár alá vett kávékészletekre nézve a zár alá vétel hatálya a Kávéközpont rendelkezésének hiányában csak akkor szűnik meg és ezen az alapon a birtokos a bejelentett készlettel csak akkor rendelkezhetik szabadon, ha a Kávéközpont a készlettel az 1916. évi december hó 31. napjáig beszérolag nem rendelkezett. Nagyvárad, 1916 szept. 14. Rendőrkapitányság

* **Nem kell katonai engedély az Erdélybe utazáshoz.** A magyar királyi belügyminiszter urnak 5518. számú rendelete alapján a rendőrkapitányi hivatal közli, hogy az erdélyi vármegyékbe való utazás hoz szeptember hó 19-éig külön katonai engedély nem kívántatik meg. Nagyvárad, 1916. szeptember hó 14. Rendőrkapitányság.

* **Adományok az erdélyi menekülteknek.** Nagy Istvánné — egyik lelkes népszövetségi tag neje, szerkesztőségünkbe 10 koronát küldött a menekülteknek. A tenki takarékpénztár részvénytársaság 100 koronát s Frankó Mária (Nagyvárad, Zöldfa utca 1. sz.) 100 koronát küldött szerkesztőségünkbe az erdélyi menekülteknek. Rendelteségi helyére juttatjuk.

* **A vármegyei III. szakosztály ülése.** A harmadik szakosztály tegnap ülést tartott a vármegyeházán. A szakosztályi ülésen a számadási ügyekkel foglalkoztak. Napirendre kerültek a tisztviselők segély iránti kérelmei is, ezeket azonban fedszet hiányában elutasította a szakosztály.

* **Most ki lehetne tisztítani a ligeti tavat.** Az az ocsmány, zavaros víz, amelyet ligeti tónak keresztel a gyermek néphumor, állandóan fertözi a környékét döglétes levegőjével. E tó a környék szennyvizének levezetője s a beléje fojtott macskák és kutyák dögeitől folyton illatos. E tóba öntik a környék lakói azt, amit máshová szoktak kulturvárosokban önteni. Emellett a tó hináros s ez a zöld szőnyeg undorítóvá teszi az egész felületet. A földművelésügyi miniszterium egy ízben átalakította a tóba öntés céljából ezt a tavat, — de a kiküldött magdöbent a víz mocskosságán s azon, hogy a kifolyó cső feljebb van, mint az, amely bevezeti a vizet. Nem fogadta el a tavat. Most lepadt a Körös viz s ezzel együtt a tóviz is aljára szállt le. Iszap, dögtetek, sár, hulladékok borítják a tó fenekét s az a zöld hinár, amely ellepi az egész tavat. Most ki lehetne takarítani olcsón, katonai erővel a tavat, hogy aztán, ha megnő a víz, csónakázni lehessen rajta az ifjuságnak.

* **Hadseregüzükségleti cikkek kibocsátása Németországból.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 36247—IV. sz. leiratára való utalással van szerezni csékn az érdekeltek tudomására hozni, hogy a hadseregüzükségleti cikkek Németországból való kibocsátásának kieszközölésére irányuló kérvények benyújtása tekintetében követendő eljárásról szóló új „Tájékoztató” valamint a kérvénymintát a nevezett miniszter a kamarának megküldte. — E körülményre azzal hívjuk fel az érdekeltek figyelmét, hogy a mennyiben régebbi minták birtokában vannak, úgy azokat a kérvényezés alkalmával a küldeménynek a vámhatáron való hozzávetőleges értékmegjelöléssel feltétlenül egészítsék ki, továbbá a nyomtatvány minden egyes rovatának kitöltését el ne mulasszák, mert ellenkező esetben a kérvény elintézése az adatok pótlása miatt természetesen késedelmet szenved. Ugy „Tájékoztató”, valamint az új kérvényminta a kamaránál az érdekeltek rendelkezésére áll. Nagyvárad, 1916 szeptember hó 14. A Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Dr Moskovits József sk elnök. Dr Sarkadi Lajos sk. titkár.

* **A Nagyvárad Takarékpénztár** tisztelettel értesíti t. ügyfeleit, hogy a IV. hadikölcsön kötvényeket az annak idején adott pénztári elismervények ellenében az intézeti helyiségében (Teleky-utca 2. sz.) pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

*** Adományok a menekülteknek.**
Farkas József műkertész 75 kiló kintő burgonyát adományozott az erdélyi menekültek ellátására.

*** A menekült cselédek cseléd-könyve.** A belügyminiszter tegnap táviratilag tudatta Fráter Barnabás alispánal, hogy az erdélyi menekült cselédek ügyét kivételosen kell kezelni. Az esetben ugyanis, ha valamelyik menekült cselédkönyvet akar váltani, a cselédkönyvet kiállító hatóságnak nem szükséges a törvényekben előirt okmányokat bekívanni. A menekültek okmányok nélkül is megkaphatják a cselédkönyvet.

*** Polcskairtó NOXIM** biztos szer- Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** Legjobb gyártmányu** kátrány fedéllemez kapható Schwarz és Ullmann vasnagykereskedésében Nagypiac-tér.

*** Ecet** készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta **ecetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

BERLINI VICTORIA

Általános Biztosító részv. társaság.
Elfogad:

ÉLETBIZTOSÍTÁSOKAT,
amelyek **háboru** esetén a biztosítás teljes összegéig érvényesek.

Nagyvárad, vezérügynökség:
Rákóczi ut 10. sz. II. em. Telefonszám 641.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Fügöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fe-kote festés elsőrendü kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS
kélmefestő, vegytisztító és gőzmosógárában
Nagyvárad.
Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

Fischer Ervin Zeneiskolája
Szalárdi-utca 21. sz.
Telefon 14-74.

Tanfolyam a polg. és felsőbb-leányiskolai énektanításra és képesítő oklevél megnyerére

*** Forolín** a legjobb és legbiztosabb tolette szer kéz-, láb- és hónalj izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1-20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

IRODALOM

Az **Élet** szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) szeptember 10. i száma a következő tartalommal jelent meg: Vasárnapra. — deák. — Költemények: Új Golgothán jár a magyar... Anka János. — Csillag sorban öcsémhez. Fábán Géza. — Nostalgia. (Elbeszélés.) Pokorny Margit. — A nagyhatalom. (Regény.) Kádár Lehel. — A piaristák új gimnáziuma. Dr

Csák Zoltán. — Váljunk el! (Elbeszélés.) Zsoldos László. — Kultura. — Hétről hétre. — Glosszák. — Szerkesztői üzenetek. A kintő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I., Fehérvári ut 15-c. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Pénteken: Cigányprimás.
Szombaton: Császárné.
Vasárnap délután: Marci.
Vasárnap este: Mágna Miska.

KOVÁCS MÁRTHA
első fellépése.

A háboru előtti Varázskeringő mámoros muzsikája fájdalmasan hat ma ránk, ha el nem vonná figyelmünket a muzsikáról egy bemutatkozás. Kovács Mártha a neve az új énekesnőnek, koloraturában jeleskedik. Nem termetes, nem vállas, nem széles, nem tagbaszakadt, mint a drámai énekesnők. Törékeny, finom, sudár az alakja, szinte félső, hogy összeroskad egy nehezebb szerep alatt. Hangja terjedelmes, erős, iskolázott s ha kis tréma jelentkezett is nála, az az első dobü kelleke. Ő is kezdő, de már elkezdte, amiben meszszi fog menni. Nagyon rokon-szenves és bájos megjelenését tapssal fogadták s érzelme is tetszett. A többit elvégezte Zsigmond Anna, aranyos humorával, jókedvvel, ragyogó kedélyével. T. Pogány Janka, Sik Rezső, Rákosi, Békefi kintőnek voltak.

A Cigányprimás. A színház játérendjének egyik már régebben népszerű operettje, a Cigányprimás kerül szíra pnteken. A fő női szerepet Sz. Zsigmond Anna és Kovács Mártha éneklék, a címszerepet Sik Rezső játéza, míg a fiatal Rác Luci szerepe Békefinek jutott.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Csütörtök.
Az utolsó boldogság
dráma 4 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, va-sárnap és ünneppnapon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

Igazságszolgáltatás.

Pásztor Bertalant elítélték.
Megirtuk, hogy Kráhm László városi tisztviselő becsületsértés miatt panaszolta be Pásztor Bertalan városi aljegyzőt, kihágási bíró a büntető járásbíróág előtt. Tegnap volt a folytatolagos tárgyalás, amelyen Solyom Gyula irodaigazgatót hallgatták ki tanuként. Azt vallotta, hogy a Közérdek egyik cikkére megkérdezte Pásztort, hogy mért nem tesz feljelentést Nógrádi ellen, mire Pásztor megjegyezte, hogy vannak itt Nógrádiak barátai, akik örülnek e cikkeknek. A sértést már nem hallotta, mert kiment. A vád és a védbeszéd után a bíróság Pásztor Bertalant a már előbb ki halgatott tanuk vallomása alapján becsületsértés vétségében bűnösnek mondta ki s elítélte 100 korona pénzbüntetésre s kötelezte az ítéletnek egész tartalmában valamely helyi lapban közzétételére. Pásztor felebbezett.

NYILTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK.	
Teás készlet aranyozással 6 személyre	6 kor.
Kávés készlet aranyozással 6 személyre	6 "
Feketekávés készlet tálcaival Roccoco 6 személyre	6 "
Mosdó készlet finom fayence	8 "
Ebédli készlet aranyozással 6 személyre	24 "
Függő lámpa csigás felszerelve	16 "
Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre	4 "
Gyümölcs készlet majolika 6 személyre	4 "
China ezüst cukortartó 6 személyre	5 "
KÉPKERETEZÉS izlésesen elkészítve.	
ABLAK ÜVEGEZÉS pontosan előnyös árakban lesznek készítve.	
KOMLÓS TESTVÉREK azelőtt Heller Testvérek Uveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése. Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz. :: Telefonszám 372. ::	

ISKOLA TÁSKÁK

könyvszijak, könyvcsomagoló vásznak. Tornacipők, sárcipők. Fésük, Fogkefék és szappandobozok.

Fiu esőköpenyek.

Szőnyeg osztályon:
Futószőnyegek már K 1-70 től. Ebédli szőnyegek, lábtörlők. hencsertakarók, ágy és asztalterítők

a legolcsóbb gyári árakon

Haas Lipót
Linoleum

gyári raktárában.
Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. Telefon 463.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

EMIR arcmosó

legkételetesebb készítmény bőrhámlás és sörny; továbbá izzadó-, fényes, zsiros-, atkás (mitesseres) arera. Ha naponta többször az arcunkat EMIR-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehetfinomságu harmattal lenne bevonva. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól, mert csak az EMIR névvel ellátott eredeti füvegekért vállal felelőséget a készítő.

Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Alabástrom szappan

legfinomabb illatu és legjobb minőségű pipere szappan, mert teljesen tiszta növényi zsirokból van összeállítva, kiütőnően habzik és teljesen lugmentes. Pompás illatánál fogva a legelőkelőbb körökben is általánosan el van terjedve.

Egy darab ára 2 korona.

Ha szeplőjétől meg akar szabadulni, ha tiszt a fehér arcórt óhajt, úgy használjon

Alabástrom- arckenőcsöt

Egy téglya ára 1 kor. 20 fillér.

vidéki megrendeléseket azonnal szállítok és 6 korona értékűek költségmentesen lesznek szállítva. ::

Fenti szerek kaphatók: a készítő

NÉMETH PÁL

gyógyszerész

Arany Kereszt gyógytára, chemiai és cosmetikai laboratoriumában Szent László-tér, a Városháza mellett.

Fenti szerek valódi minőségben beszerezhetők még Csanda Endre Rákóczi gyógyszerárában Szacsavay-utca, a Vadász drogériában, és Farkas István Apolló drogériájában.

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladéküzletem,

katonáskodásom miatt, lakáscsomon folytatom! Kérem t. vevőim továbbbizives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az inasotthon mellett.)

IZSÁK LIDIA elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

nyitásban.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

:: Telefon : 11-53. ::

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csatóry József.)

A legrégebbi fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz beszerzési viszonyok dacára mindenből teljes raktárkészletet tart

Helfy József utóda NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA (Gyár-épület)
Telefon-szám: 51 Alapítatott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsonzó üzlet.

Új gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte) gépkenőcsben a legkitűnőbb minőségeket tartom állandóan raktáron. Kötélneműek, gépszijak, dohány, zsákszinegek és kévekötelekben. Nagy választék fiakker takarókban és lópokrócokban.

Kátrány és aszfaltlemezek kapható!

Biharszentandrás község előljáróságától.
61-1916.

Hirdetmény.

Biharszentandrás község tulajdonát képező kocsma, bolt, mészárszék, üzlethelyiségek, valamint az ezekhez tartozó 2 szoba, konyha, kamara, padlás, pince, istálló, szin és kert 1917. évi január 1-től kezdődőleg 3 évi időtartamra Biharszentandrás község háza tanácsstermben 1916. évi szeptember 26-án délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános szóbeli árverésen bérbeadatik. Árverési feltételek a jegyzői iradában megtekinthetők.

Biharszentandrás, 1916 szept. 9.

Reményi Ferencc Reményi Gergely
közjegyző. bíró.

OLCSÓ SZÉN!

1 mm. almamezői barnaszén házhoz szállítva 450 K.
Legkisebb szállítható mennyiség 8 vagy 10 mm.

Megrendelhető

Menyhért Szénbánya
Városi irodájában, Kertész u. 11. sz.
(Hajótér villamosmegálló mellett)
!! Telefonszám : 10-85. !!

5.
Elsőrendű jégsekere-
nyek olcsó árban besze-
rezhetők

Andrényi Károly és Fiainál
Nagyvárad.